अपि च यत्राहर्विशेषो नाम्नायते तत्र दशरात्रप्रवृत्तिर्भवति इह संख्याविशिष्टानामतिरात्रसंस्थानामहर्विशेषाणामाम्नानाद्दशरात्रप्रवृत्तिर्न युक्ता इति · तस्मादियमेव व्याख्या द्वादशाह आद्यः प्रकृतिभूतो यस्य शतातिरात्रस्य तद्द्वाद्यं शतातिरात्रमिति बहुव्रीहिः । सं° द्वादशाहप्रकृतिकं शतातिरात्रं भवति [न शतरात्रप्रकृतिकम् अतश्चात्र द्वादशाहिका एव धर्मा भवन्ति न शतरात्रधर्माः · अहानि तु शतातिरात्रसमाख्यैव विहितानि शतमतिरात्रा यस्मिंस्तद्धतातिरात्रमित्यन्वर्थसंज्ञाविज्ञानात् अन्यथा एवंविधायाः संज्ञाया वैयर्थ्यापत्तेः · तेनात्र शतमतिरात्रा अपूर्वा एव विधीयन्ते · तेषु च सर्वेषु द्वादशाहधर्मा भवन्तीति सिद्धम्] ।

शताग्निष्टोमे शतोक्थ्ये च ॥३१॥ एष एव न्यायः । शतातिरात्रऽएव कर्म विचारयति · आश्विनस्याग्नेयान्ते प्रतिप्रस्थाता व्युत्क्रामतादि कृत्वा मैत्रावरुणाय प्रातरनुवाकमुपाकृत्यान्तर्यामꣳ कृत्वा प्रपीड्य पवित्रं द्रोणकलशे निदधाति ॥ ४०॥ आश्विनस्य शस्त्रस्य[1] आग्नेयसूक्तान्ते प्रतिप्र°वाकमुपाकरोति · अन्तर्या°कलशे स्थापयति । सं° स्पष्टम् । सशेषꣳ होतृचमसम् ॥४१॥ स्थापयति । ततः · तिरोऽह्न्यादि करोति पूर्वस्याह्नः ॥४२॥ [देव° ततः सूर्यऽउदिते आश्विनशस्त्रे समाप्ते अध्वर्युः पू°ह्नः ति°दि तिरोऽह्न्यसोमयागादि कर्म करोति · तिरश्च तदहश्चेति विशेषणं विशेष्येण बहुलमिति (पा° २. १. ५७) कर्मधारयः तिरोऽह्न इति रूपम् · रात्र्या अन्तर्हितं व्यवहितमहरिति तस्यार्थः · तिरोऽह्ने रात्र्यन्तर्हितेऽहनि भवाः सोमास्तिरोऽह्न्याः · आश्विनशस्त्रकयागसम्बन्धिनः चमसस्थाः सोमाः पूर्वदिननिष्पन्नत्वात्तिरोऽह्न्या इत्युच्यन्ते तत्प्रचारादि करोतीत्यर्थः] ।

ग्रहग्रहणाद्या विप्रुडोमात्कृत्वा[2] ॥४३॥ [देव° पूर्वस्याह्नो यज्ञपुच्छे समाप्ते पुनः पवित्रं वितत्य होतृचमसे यजमानेन हस्तेन गृहीते प्रकृतिवद्धारायां प्रवृत्तायामध्वर्युरिन्द्रवायवादिग्रहग्र°] ॥ ॥ तृतीया कण्डिका ॥३॥ ॥

सवनसंतनिं जुहोत्यग्निः प्रातःसवनऽइति ॥१॥ सवनसंतनिसंज्ञकं होमं करोति अग्निः°नऽइत्यनेन मन्त्रेण (१. ३. २१) । सं° अथानुपूर्व°पद्याधाऽइति श्रवणात् (११. ५. ५. ११) । संवत्सरप्रभृतीनि गवामयनप्रकृतीनि तद्गुणदर्शनात् ॥२॥

---

१) ? सश° K. २) हो K. M. ३. १.